

РОБОТА З АВТЕНТИЧНИМ НІМЕЦЬКОМОВНИМ ПОДКАСТОМ У КУРСІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ: ІНТЕГРОВАНІЙ РОЗВИТОК АУДИТИВНОЇ, ДИСКУРСИВНОЇ ТА МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ

WORKING WITH AUTHENTIC GERMAN-LANGUAGE PODCASTS IN A GERMAN LANGUAGE COURSE: INTEGRATED DEVELOPMENT OF AUDITORY, DISCURSIVE AND INTERCULTURAL COMPETENCIES OF STUDENTS

Ткаченко О.В.,

orcid.org/0000-0002-3044-0627

викладач кафедри іноземної філології

Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

Харківської обласної ради

У статті досліджується дидактичний потенціал автентичних німецькомовних подкастів як засобу інтегрованого розвитку аудитивної, дискурсивної та міжкультурної компетентностей студентів у курсі німецької мови. Обґрунтовано поняття автентичності в контексті сучасної методики DaF та розмежовано навчальний і автентичний аудіоматеріал. Систематизовано типологію сучасних німецькомовних подкастів за дидактичним потенціалом з виокремленням таких груп: інформаційно-аналітичні, культурно-просвітницькі, розмовні та спеціально створені для вивчення мови. Детально охарактеризовано три цільові компетентності – аудитивну, дискурсивну та міжкультурну – та визначено роль подкасту в їхньому інтегрованому розвитку. Аудитивна компетентність формується через занурення у природний темп і ритм автентичного мовлення, дискурсивна – через роботу з жанровою структурою подкасту та його характерними маркерами переходу, оцінки й залучення слухача, міжкультурна – через критичне осмислення культурно маркованих концептів і реалій. Запропоновано методичну модель триетапної роботи з подкастом. Перший етап до прослуховування, з метою активації фонових знань і зняття лексичних та тематичних труднощів. Другий передбачає двократне прослуховування для глобального та детального розуміння почутої інформації. І третій для розвитку критичного мислення і дискурсивної свідомості. Конкретизовано систему вправ для кожного етапу. Як ілюстративний матеріал використано подкасти Deutsche Welle – «Kurz und leicht» та «Top-Thema mit Vokabeln» – а також Deutschlandfunk «Hintergrund», SWR2 «Wissen» та «Slow German». Подкасти є оптимальним перехідним матеріалом між адаптованим аудіо з навчальних посібників та автентичними медіатекстами, і забезпечують охоплення широкого спектру лексичних тем та граматичних явищ. Зроблено висновок, що систематична робота з автентичним подкастом є ефективним методичним рішенням, яке забезпечує одночасний розвиток кількох ключових компетентностей і підвищує мотивацію студентів до вивчення німецької мови.

Ключові слова: подкаст, автентичний матеріал, аудитивна компетентність, дискурсивна компетентність, міжкультурна компетентність, методика DaF, триетапна модель, німецька мова як іноземна.

The article examines the didactic potential of authentic German-language podcasts as a means of integrating the development of auditory, discursive and intercultural competencies of students in a German language course. The concept of authenticity is substantiated in the context of contemporary DaF methodology, and a distinction is drawn between instructional and authentic audio materials. A typology of modern German-language podcasts is systematised according to their didactic potential, with the following groups identified: informational-analytical, cultural-educational, conversational, and purpose-built language learning. Three target competencies – auditory, discursive and intercultural – are characterised in detail, and the role of the podcast in their integrated development is defined. A methodological model of three-stage work with a podcast is proposed. The first stage is before listening, with the aim of activating background knowledge and removing lexical and thematic difficulties. The second involves double listening for a global and detailed understanding of the information heard. And the third for the development of critical thinking and discursive consciousness. A system of exercises for each stage is specified. Deutsche Welle podcasts – Kurz und leicht and Top-Thema mit Vokabeln – as well as Deutschlandfunk Hintergrund, SWR2 Wissen and Slow German are used as illustrative material. Podcasts are an optimal transitional material between adapted audio from textbooks and authentic media texts, and provide coverage of a wide range of lexical topics and grammatical phenomena. It is concluded that systematic work with authentic podcasts constitutes an effective methodological solution that ensures the simultaneous development of several key competencies and enhances students' motivation to study German.

Key words: podcast, authentic material, auditory competence, discursive competence, intercultural competence, DaF methodology, three-stage model, German as a foreign language.

Постановка проблеми. Сучасна методика викладання іноземних мов дедалі більше акцентує на необхідності занурення студентів у автентичне мовне середовище, максимально наближене до реальної комунікації. Утім у більшості університетських курсів DaF аудіювання зводиться до спеціально записаних навчальних діалогів із підручника – матеріалів уповільнених, спрощених і позбавлених живої культурної тканини. Натомість подкаст як медіаформат пропонує принципово інший досвід: природний темп мовлення, реальну інтонацію, актуальний зміст

додатково до спеціально записаних навчальних діалогів із підручника – матеріалів уповільнених, спрощених і позбавлених живої культурної тканини. Натомість подкаст як медіаформат пропонує принципово інший досвід: природний темп мовлення, реальну інтонацію, актуальний зміст

і культурно маркований дискурс. Відтак виникає потреба в науковому обґрунтуванні методики роботи з автентичними подкастами саме у форматі університетського курсу та у виявленні їхнього потенціалу для інтегрованого розвитку кількох компетентностей одночасно.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання автентичності навчальних матеріалів у викладанні іноземних мов ґрунтовно досліджено в класичній праці Г. Відоусона [1], де розмежовано поняття автентичного тексту і навчального тексту. Теоретичне підґрунтя для вивчення аудитивної компетентності закладено в четвертому, суттєво оновленому виданні праці М. Роста [2], у якому особлива увага приділяється стратегіям розвитку аудіювання із застосуванням цифрових технологій. Нормативну основу для визначення рівнів мовних компетентностей забезпечує Companion Volume CEFR 2020 [3]. Дискурсивну специфіку жанрів сучасної німецької мови висвітлено в праці К. Фандріха та М. Турмайр [4], яка залишається базовою для методики DaF. Концепцію міжкультурної комунікативної компетентності переосмислено у другому виданні класичної монографії М. Байрама [5], оновленому з урахуванням сучасних критичних досліджень. Серед новітніх праць, присвячених подкасту в навчанні іноземних мов, особливої уваги заслуговують: систематичний огляд досліджень 2019–2025 років Мусаєвої та ін. [6], у якому верифіковано ефективність подкастів для розвитку аудитивної компетентності; дослідження Рідель [7] щодо дидактичного потенціалу подкастів для транскультурного навчання в контексті DaF; студія Ріделя та ін. [8] про підкасти DaF в умовах пандемії та гібридного навчання. Методичні засади роботи з подкастом як жанром у курсах DaF представлено у праці Калеро Рамірес [9]. Разом із тим питання інтегрованого розвитку аудитивної, дискурсивної та міжкультурної компетентностей засобами подкасту в університетському курсі DaF залишається недостатньо дослідженим у вітчизняній науковій літературі.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Більшість наявних методичних розробок або зосереджуються виключно на розвитку аудитивної компетентності, або пропонують роботу з подкастом як факультативний компонент, не вписуючи її у системну триетапну модель. Відсутнє також теоретично обґрунтоване розмежування типів подкастів за їхнім дидактичним потенціалом для конкретних компетентностей.

Мета статті – теоретично обґрунтувати дидактичний потенціал автентичного німецькомовного подкасту для інтегрованого розвитку аудитивної, дискурсивної та міжкультурної компетентностей і розробити методичну модель триетапної роботи з ним у курсі DaF. Завдання: 1) розкрити поняття автентичності подкасту в методичному контексті; 2) систематизувати типи подкастів за дидактичним потенціалом; 3) охарактеризувати три цільові компетентності та їхній взаємозв'язок; 4) запропонувати систему вправ у межах триетапної моделі.

Виклад основного матеріалу дослідження.

1. Подкаст як автентичний дидактичний ресурс

У методичній літературі автентичний матеріал визначається як текст або усне висловлювання, створене носіями мови для носіїв мови, а не з навчальною метою [1, с. 62]. Подкаст є продуктом реальної комунікативної практики і відрізняється від адаптованих навчальних записів природним темпом мовлення, живою інтонацією, редукованими формами та культурно маркованим змістом. Для навчальних цілей у курсі DaF виокремлюємо такі типи подкастів:

Подкасти Deutsche Welle – «Kurz und leicht» (рівень A2–B1, короткі новини простою мовою) [10] та «Top-Thema mit Vokabeln» (рівень B1–B2, суспільні теми з глосарієм і вправами) [11] займають особливе місце в цій типології: вони зберігають автентичну тематику і культурний контекст, проте мовно адаптовані так, щоб не створювати надмірного когнітивного навантаження. Завдяки цьому вони є оптимальним «мостом» між навчальним аудіоматеріалом і цілком автентичними подкастами. «Slow German» Аннік Рубенс (рівень B1–B2) вирізняється зверненням до культурно специфічних тем і є ідеальним матеріалом для міжкультурного компонента заняття.

2. Три цільові компетентності та їхній взаємозв'язок

Аудитивна компетентність. Відповідно до Companion Volume CEFR 2020, аудитивна компетентність охоплює здатність розуміти усне мовлення в різних умовах, жанрах і реєстрах, включаючи неадаптоване автентичне мовлення [3, с. 56]. М. Рост виокремлює такі рівні аудитивного розуміння: перцептивний (розпізнавання звуків і слів), аналітичний (розуміння синтаксичних структур) та утилітарний (розуміння змісту і намірів мовця) [2, с. 87]. Автентичний подкаст активує всі три рівні одночасно. За даними систематичного огляду Мусаєвої та ін., регулярне прослуховування подкастів досто-

Типологія DaF-подкастів за дидактичним потенціалом

Тип подкасту	Приклади	Переважна компетентність
Інформаційно-аналітичні	Deutschlandfunk «Hintergrund», Zeit-Podcast «Was jetzt?»	Дискурсивна, дослідницька
Культурно-просвітницькі	SWR2 «Wissen», BR2 «IQ – Wissenschaft und Forschung»	Міжкультурна
Розмовні / інтерв'ю	«Fest & Flauschig», «Hotel Matze»	Аудитивна (розмовний регістр)
Для вивчення DaF	DW «Kurz und leicht», DW «Top-Thema mit Vokabeln», «Slow German»	Аудитивна + дискурсивна, рівні A2–B2

вірно покращує аудитивну компетентність і розвиває стратегії компенсації та контекстуальної інтерпретації [6, с. 489].

Дискурсивна компетентність. Дискурсивна компетентність визначається як здатність розуміти і продукувати зв'язні тексти різних жанрів, розпізнавати структуру дискурсу та засоби когезії [4, с. 48]. Подкаст має чітку внутрішню жанрову організацію: вступна формула, тематичні блоки, маркери переходу, стратегії утримання уваги слухача, завершальна формула. Серед характерних маркерів вирізняємо: маркери введення теми («Kommen wir nun zu...», «Im Mittelpunkt steht...»); маркери переходу («Das bringt mich zu meinem nächsten Punkt...», «Apropos...»); маркери оцінки («Interessanterweise...», «Bemerkenswert ist...»); маркери залучення слухача («Stellen Sie sich vor...», «Wussten Sie, dass...»). Рідель показує, що транскультурні подкасти становлять особливо ефективний ресурс саме для розвитку дискурсивної та міжкультурної компетентностей одночасно [7, с. 3].

Міжкультурна компетентність. У другому виданні своєї класичної монографії М. Байрам переосмислює модель міжкультурної компетентності, включаючи до неї критичну культурну свідомість (critical cultural awareness) як центральний компонент [5, с. 34]. На відміну від підручника, подкаст передає живу культурну реальність: актуальні суспільні дискусії, гумор, алюзії, ціннісні установки. Для роботи з міжкультурним аспектом розрізняємо три рівні аналізу: фактологічний (що саме обговорюється), інтерпретаційний (які цінності стоять за висловлюваннями) та рефлексивний (зіставлення з власним культурним досвідом студента).

3. Методична модель триетапної роботи з подкастом

Запропонована методична модель базується на трьох принципах: 1) від контексту до форми; 2) функція як організаційний принцип; 3) автентичний матеріал. Модель охоплює три взаємопов'язані етапи.

Етап I. До прослуховування (Vorbereitung).

Мета – активація фонових знань і зняття лексичних та тематичних труднощів. Для розвитку аудитивної компетентності студенти переглядають заголовок і опис епізоду, прогнозують зміст, складають список очікуваних слів; слухають 30-секундний уривок і визначають тему. Для розвитку дискурсивної компетентності нагадуються маркери переходу між темами. Для розвитку міжкультурної компетентності студенти актуалізують наявні знання про тему у DACH-контексті та зіставляють їх із власним культурним досвідом.

Етап II. Під час прослуховування (Während des Hörens).

Передбачає два прослуховування. Перше – глобальне: визначити тему та структуру, відповісти на 3–4 загальних запитання. Друге – деталізоване: заповнити таблицю аргументів (позиція мовця – аргументи – приклади), виписати дискурсивні маркери, зафіксувати культурно марковані реалії. Як приклад: під час роботи з «Top-Thema» на тему «Wie klingt Deutsch?» перше прослуховування спрямоване на загальне розуміння; друге – на виявлення структури аргументації і культурних конотацій, пов'язаних з мовними варіантами.

Етап III. Після прослуховування (Nachbereitung).

Найбільш диференційований етап. Для аудитивної компетентності: зіставлення з транскриптом; аналіз редукованих форм; фонетичний розбір. Для дискурсивної: реконструкція структури у вигляді схеми; класифікація маркерів; написання резюме (150–200 слів). Для міжкультурної: дискусія «Які цінності стоять за позицією мовця?»; порівняння «Як ця тема обговорюється в Україні?»; рефлексивне есе. Калеро Рамірес підкреслює, що саме пост-аудитивний етап є найважливішим для розвитку критичного мислення і дискурсивної свідомості [9, с. 52].

Висновки. Автентичний подкаст є ефективним поліфункціональним дидактичним інструментом у курсі DaF, оскільки органічно поєднує живе мовлення, дискурсивну організацію і культурний контекст в одному матеріалі. Запропонована три-

Таблиця 2

Розподіл вправ за етапами і цільовими компетентностями

Етап	Аудитивна	Дискурсивна	Міжкультурна
До	Прогноз; 30-секундний кліп	Актуалізація жанру; маркери	Фонові знання; зіставлення культур
Під час (1-ше)	Глобальне розуміння	Структура блоків	Реалії та культурний контекст
Під час (2-ге)	Деталізоване розуміння	Маркери; аргументи	Ціннісні установки мовця
Після	Транскрипт; фонетика	Схема; резюме; маркери	Дискусія; рефлексивне есе

тапна методична модель забезпечує системний розвиток аудитивної, дискурсивної та міжкультурної компетентностей без їхнього штучного розмежування. Подкасти DW «Kurz und leicht» і «Top-Thema mit Vokabeln» є оптимальним перехідним матеріалом між адаптованим навчальним аудіо та цілком автентичними медіатекстами; «Slow German», Deutschlandfunk та SWR2 забезпечують занурення у широкий спектр реєстрів і тематик. Для студентів університетського рівня

робота з подкастом має додаткову мотиваційну цінність: це формат їхнього повсякденного медіаспоживання, перенесений у навчальний контекст. Перспективами подальших досліджень є: розробка диференційованих критеріїв добору подкастів для рівнів A2–C1; укладання верифікованого банку подкастів за темами і компетентностями; емпіричне дослідження впливу регулярної роботи з подкастами на динаміку розвитку компетентностей студентів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Widdowson H. G. Aspects of Language Teaching. Oxford : Oxford University Press, 1990. 213 p.
2. Rost M. Teaching and Researching Listening. 4th ed. London : Routledge, 2024. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781003390794>
3. Council of Europe. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment – Companion Volume. Strasbourg : Council of Europe Publishing, 2020. 226 p. URL: <https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching/16809ea0d4>
4. Fandrych C., Thurmair M. Textsorten im Deutschen: Linguistische Analysen aus sprachdidaktischer Sicht. Tübingen : Stauffenburg, 2011. 379 S.
5. Byram M. Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence: Revisited. Bristol: Multilingual Matters, 2021. DOI: <https://doi.org/10.21832/9781800410251>
6. Musayeva N., Sabirova G., Xadjikurbanova G., Yuldasheva S., Akhmadaliyev A., Djumabaeva J. Developing Listening Comprehension Using Podcasts in Second Language Education: A Systematic Overview of Recent Pedagogical Innovations (2019–2025). Forum for Linguistic Studies. 2025. Vol. 7, № 8. P. 482–497. DOI: <https://doi.org/10.30564/fls.v7i8.10287>
7. Riedel M. Transkulturalität und Translingualität als Thema des Deutschunterrichts. Die Podcasts «Rice and Shine» und «Voice Versa». Medien im Deutschunterricht. 2022. Bd. 4, H. 1. DOI: <https://doi.org/10.18716/ojs/midu/2022.1.5>
8. Podcasts als Lernmedium am Beispiel des DaF-Unterrichts: Potenziale und Einsatzmöglichkeiten in der Pandemiezeit. Studii si Cercetari Filologice: Seria Limbi Straine Aplicata. 2021. URL: <https://zenodo.org/records/6366285>
9. Calero Ramirez C. D. C. Neue Medien im DaF-Unterricht: Theorie und Praxis zum Hörverstehenstraining mit Podcasts. Informationen Deutsch als Fremdsprache. 2011. Bd. 38, H. 1. S. 36–69. DOI: <https://doi.org/10.1515/infodaf-2011-0105>
10. Deutsche Welle. Kurz und leicht. URL: <https://learn german.dw.com/de/kurz-und-leicht/s-69137519> (дата звернення: 10.06.2026).
11. Deutsche Welle. Top-Thema mit Vokabeln. URL: <https://learn german.dw.com/de/top-thema/s-55861562> (дата звернення: 10.06.2026).
12. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

Дата першого надходження статті до видання: 29.06.2026
 Дата прийняття статті до друку після рецензування: 27.07.2026
 Дата публікації (оприлюднення) статті: 20.08.2026